

ΣΤΟΡΑΦΙ

Ο Κάφκα στην ακτή του Χαρούκι
Μουρακάμι

BΡΕΙΤΕ ΜΕ ΣΤΟ FACEBOOK

Ο Κάφκα στην ακτή του Χαρούκι Μουρακάμι

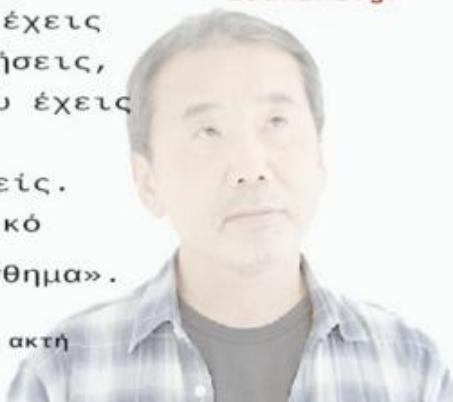
Eίναι Σάββατο βράδυ. Φτιάχνω ένα ζεστό τσάι, διαλέγω ένα μολύβι, παίρνω στα χέρια μου τον «Κάφκα στην ακτή» και κάθομαι αναπαυτικά στον καναπέ μου. Κάνει κρύο. Τυλίγομαι με κουβέρτες και τοποθετώ μαξιλάρια παντού και ξεκινάω. Διαβάζω τις πρώτες έξι σελίδες, το πρώτο κεφάλαιο του βιβλίου, που έχει το όνομα «Το αγόρι που το έλεγαν Κρόου» και συνειδητοποιώ ξαφνικά κάτι: Τώρα μπλέξαμε. Θα αργήσω να σηκωθώ από αυτόν τον καναπέ.

Τον Χαρούκι Μουρακάμι δε μου αρέσει να τον αποκαλώ «συγγραφέα». Μου φαίνεται λίγο περιοριστικός χαρακτηρισμός για τον συγκεκριμένο άνθρωπο. Ο Χαρούκι Μουρακάμι είναι ένας ζωντανός μύθος. Ο Χαρούκι Μουρακάμι είναι –περισσότερο από καθετί άλλο- παραμυθάς. Μη γελιέσαι, όμως: Δε διηγείται απλοϊκά παραμύθια, όπως τα έχουμε στο μυαλό μας από μικροί. Όχι, πρόκειται για κάτι άλλο. Ο Μουρακάμι σε μεταφέρει σε ένα μεταφυσικό κόσμο παραμυθιού, όπου το όνειρο και η πραγματικότητα μπερδεύονται με τρόπο μαγικό. Κι εσύ, την μαγική διάσταση και τα υπερφυσικά πράγματα που συμβαίνουν, τα αποδέχεσαι ως κάτι το «ρεαλιστικό» και το «λογικό». Εκεί συνίσταται και η μαγεία του. Στον κόσμο του Μουρακάμι, όλα είναι πιθανά. Όλα είναι δυνατά.

Ο Μουρακάμι σε μαγεύει με έναν τρόπο που δεν μπορείς να κατανοήσεις. Η δουλειά μου είναι να γράφω. Και είναι κάτι που αγαπώ όσο τίποτα άλλο. Αυτό με έχει κάνει να βλέπω τα πράγματα και «από έξω», όταν διαβάζω ένα βιβλίο. Να βλέπω τους τρόπους που χρησιμοποιεί ο εκάστοτε συγγραφέας για να κερδίσει τον αναγνώστη του. Να βλέπω δομές, να βλέπω το «παρασκήνιο». Με τον Χαρούκι Μουρακάμι δεν το έχω καταφέρει αυτό ποτέ. Πάντα με μαγεύει με έναν τρόπο που με συνεπαίρνει και δεν μπορώ να καταλάβω πώς συνέβη. Είναι σαν να βουτάω σε ένα ποτάμι και να το αφήνω να με παρασύρει χωρίς να αντισταθώ καθόλου. Και πάντα αξίζει τον κόπο. Τα βιβλία του Χαρούκι Μουρακάμι τα αρχίζεις και σπάνια κάνεις διάλειμμα για να κάνεις κάτι άλλο. Δεν μπορείς να σταματήσεις. Είναι σαν να μην είναι στο χέρι σου. Είναι, συχνά, μαγευτικά και, όταν τα ολοκληρώνεις, έχεις την αίσθηση πως ήρθες σε επαφή με κάτι πολύ σημαντικό.

«Όποιος ερωτεύεται αναζητά το χαμένο
κομμάτι του εαυτού του.
Γι' αυτό όλοι οι ερωτευμένοι μελαγχολούν
όταν σκέφτονται τον αγαπημένο τους.
Είναι σαν να επιστρέφεις
σ' ένα δωμάτιο loukini.gr
από το οποίο έχεις
όμορφες αναμνήσεις,
ένα δωμάτιο που έχεις
καιρό
να επισκεψείς.
Είναι φυσικό
αυτό το συναίσθημα».

Χαρούκη Μουρακάμι, Ο Κάφκα στην ακτή

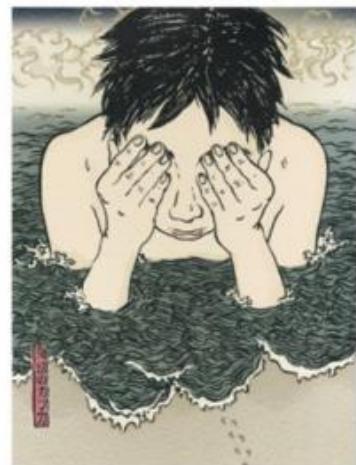
'Όταν τον διαβάζω, θυμάμαι πάντα αυτό που είχε πει ο Enrique Jardiel Poncela: «Όταν κάτι μπορεί να διαβαστεί χωρίς προσπάθεια, τότε έχει γίνει πολύ μεγάλη προσπάθεια για να γραφτεί». Αυτό συνιστά για μένα ένα καλό γράψιμο.

Τον «Κάφκα στην ακτή» τον αγάπησα πολύ. Για μια εβδομάδα σχεδόν, δεν έκανα και πολλά άλλα πράγματα πέρα από το να το διαβάζω και να το σκέφτομαι. Όπως κάθε βιβλίο, έχει τα θετικά του και τα αρνητικά του. Όπως κάθε «ιδιαίτερο» βιβλίο, δεν είναι για όλα τα γούστα. Είναι ένας κόσμος μαγικός που είτε θα τον αγαπήσεις είτε θα τον μισήσεις. Δεν υπάρχουν πολλά ενδιάμεσα στάδια.

«Και μόλις η Θύελλα κοπάσει,
δε θα θυμάσαι
πώς κατάφερες να τη διασχίσεις,
πώς κατάφερες να επιζήσεις.
Στην πραγματικότητα, δε θα γνωρίζεις πως η
Θύελλα κόπασε.
Ένα όμως είναι βέβαιο.
Όταν βγεις από κει μέσα,
δε θα είσαι το ίδιο άτομο με εκείνο που μπήκε.
Περί αυτού πρόκειται».

Χαρούκι Μουρακάμι,
Ο Κάφκα στην ακτή

loukini.gr

Kafka on the shore. Illustration: Mengsi Gong

Ο πρωταγωνιστής του μυθιστορήματος «Ο Κάφκα στην ακτή» είναι λίγο διαφορετικός από τους πρωταγωνιστές των υπολοίπων έργων του. Πρόκειται για ένα δεκαπεντάχρονο αγόρι, που αυτοαποκαλείται Κάφκα Ταμούρα (Θα μάθουμε το πραγματικό του όνομα;). Ο Κάφκα θέλει να γίνει «ο πιο δυνατός δεκαπεντάχρονος του κόσμου». Το σκάει από το σπίτι του για να ξεφύγει από την εκπλήρωση μιας οιδιπόδειας προφητείας και για να αναζητήσει τη μητέρα του και την αδερφή του, που έχουν εξαφανιστεί από τότε που ήταν μικρό παιδί. Ναι, σε αυτό το βιβλίο ο Μουρακάμι διηγείται εκ νέου τον μύθο του Οιδίποδα, χρησιμοποιώντας τον ως ένα μόνο από τα πολλά μοτίβα της ιστορίας του. Ο Κάφκα, όμως, μοιράζεται την ιστορία με έναν άλλον πρωταγωνιστή, τον Νακάτα με τον οποίο συνδέονται οι ζωές τους και οι πορείες του. Ο Νακάτα είναι ένας γέρος λίγο αφελής που έχει πρόβλημα να επικοινωνήσει με τους ανθρώπους αλλά κανένα απολύτως πρόβλημα να επικοινωνήσει με τις γάτες.

Προσωπικά, τον θεωρώ έναν από τους πιο συμπαθείς χαρακτήρες που έχει γράψει ποτέ ο Μουρακάμι, από τους πιο μυστηριώδεις και ταυτόχρονα από τους πιο αληθινούς. Αν διαβάσεις αυτό το βιβλίο, είτε σου αρέσει τελικά είτε όχι, το θεωρώ απίθανο να μην αγαπήσεις τον κύριο Νακάτα και να μην ελπίσεις απεγνωσμένα πως μια μέρα θα τον γνωρίσεις στην πραγματική σου ζωή.

Kafka on the shore. Illustration: Daniel Shaffer

Η μοίρα και το πεπρωμένο, η αγάπη και ο έρωτας, η εξερεύνηση του αγνώστου, η μοναξιά και η απομόνωση. Αυτά είναι τα βασικά θέματα που πραγματεύεται το βιβλίο αυτό. Και όλα αυτά σε έναν κόσμο όπου οι γάτες μιλούν, τα ψάρια πέφτουν από τον ουρανό, τα πνεύματα- φαντάσματα περιπλανώνται στη γη και εσύ έρχεσαι σε επαφή με γρίφους.

«Μερικές φορές το πεπρωμένο είναι σαν μια μικρή αμμοθύελλα που αλλάζει συνεχώς κατεύθυνση. Κι εσύ μπορεί να αλλάξεις κατεύθυνση, αλλά η αμμοθύελλα σε κυνηγάει. Στρίβεις ξανά, η αμμοθύελλα όμως σε ακολουθεί και συνεχίζεις ακατάπαυστα, σαν να χορεύεις ένα δυσοίωνο χορό με τον θάνατο, λίγο πριν ξημερώσει. Γιατί; Επειδή αυτή η αμμοθύελλα δεν ήρθε από κάπου μακριά, δεν είναι κάτι που δεν έχει καμία σχέση μ' εσένα. Αυτή η αμμοθύελλα είναι εσύ. Βρίσκεται μέσα σου».

”

Αγωνία, μυστήριο, υπερφυσικά φαινόμενα, ανησυχίες, φιλοσοφικοί προβληματισμοί, έξι υπέροχοι κεντρικοί ήρωες και πρωτότυπες σκηνές με φαντασία. Σκηνές όπου μπορεί να συναντηθείς με τον Τζόνι Γουόκερ και να σου πει: «Σκότωσέ με αλλιώς θα σκοτώσω τη γάτα» και κατά τη διάρκεια του σεξ με μία πόρνη εκείνη να σου απαγγέλλει Χέγκελ και να ανταλλάσσετε φιλοσοφικούς προβληματισμούς. Όλα αυτά σε έναν κόσμο όπου μπορείς να ερωτευθείς ένα φάντασμα.

«Μπορεί να σου φαίνεται εξωφρενική αυτή η απόφαση, αλλά σκέψου το εξής: οι περισσότερες επιλογές που κάνουμε στη ζωή μας είναι εξίσου εξωφρενικές».

”

Η μουσική διαδραματίζει, επίσης, σημαντικό ρόλο στο βιβλίο. Αναφέρεται τόσο συχνά που η Σονάτα του Σούμπερτ και το Archduke Trio του Μπετόβεν συνιστούν σχεδόν το soundtrack της ιστορίας.

Τι σχέση έχει το όνειρο με την πραγματικότητα; Μπορούν να μπλεχτούν τόσο πολύ που να μην μπορείς να τα ξεχωρίσεις; Και ευθύνεσαι για όσα συμβαίνουν στα όνειρά σου; «Στα όνειρα αρχίζει η ευθύνη», διαβάζει σε ένα βιβλίο ο Κάφκα. Εγώ θα φύγω από την μεταφορά και θα πω πως, ίσως, ό,τι ονειρευόμαστε έχει πραγματικό αντίκτυπο. Γιατί τα όνειρά μας είναι αυτά που κάνουμε πράξεις. Ίσως, είμαστε ό,τι ονειρευόμαστε. Ίσως το μέλλον του κόσμου εξαρτάται από τα όνειρά μας. «Στα όνειρα αρχίζει η ευθύνη».

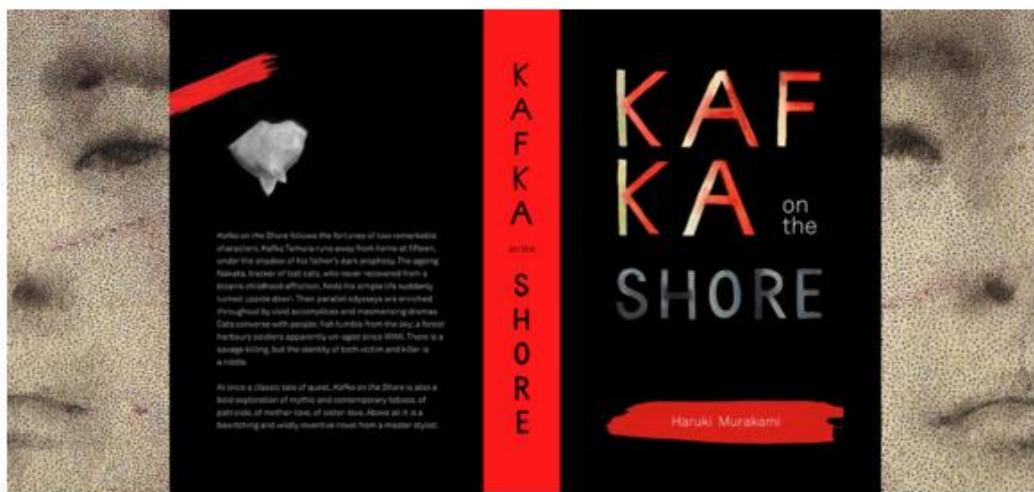
“ «Τόσα πράγματα μου συμβαίνουν. Μερικά τα επιλέγω, άλλα όχι. Δεν ξέρω πια πώς να τα ξεχωρίσω. Εννοώ πως όλα μοιάζουν προαποφασισμένα, σαν να ακολουθώ ένα δρόμο που κάποιος έχει ήδη χαράξει για μένα. Ανεξάρτητα από το πόσο θα τα σκεφτώ, πόση προσπάθεια θα καταβάλω. Στην πραγματικότητα, όσο περισσότερο προσπαθώ, τόσο περισσότερο χάνω την αίσθηση του ποιος είμαι. Λες και η ταυτότητά μου να είναι μια τροχιά από την οποία έχω απομακρυνθεί πάρα πολύ κι αυτό με πονάει. Άλλα περισσότερο απ’ όλα με φοβίζει». ”

Αν έχεις διαβάσει μόνο το Νορβηγικό Δάσος, πρέπει να ξέρεις πως δεν είναι και το πιο αντιπροσωπευτικό δείγμα του μαγικού κόσμου του Χαρούκι Μουρακάμι. Αν σε ενδιαφέρουν οι υπερφυσικοί του κόσμοι με τον «μαγικό τους ρεαλισμό», πρέπει να διαβάσεις τον «Κάφκα στην ακτή» και «Το κουρδιστό πουλί». Ο ίδιος έχει δηλώσει: «Για να είμαι απολύτως ειλικρινής μαζί σας, δεν αντιλαμβάνομαι τις έννοιες «μαγικός ρεαλισμός» και «μεταμοντερνισμός». Εγώ απλώς γράφω τις ιστορίες που υπάρχουν βαθιά μέσα μου. Αν θέλετε να τους βάλουμε οπωσδήποτε έναν -ισμό, τότε νομίζω μόνο το «Μουρακαμισμός» ταιριάζει, αφού πρόκειται για κάτι εξ ολοκλήρου δικό μου. Εγώ προσωπικά, πάντως, ονομάζω το στυλ των μυθιστορημάτων μου *sushi-noir*».

Kafka on the shore. Illustration: KitsuneBara

Το βιβλίο «Ο Κάφκα στην ακτή» γράφτηκε το 2002 και μεταφράστηκε στα αγγλικά το 2005 και στα ελληνικά λίγο πριν τελειώσει το 2015 ([εκδόσεις Ψυχογιός](#), μετάφραση από τα αγγλικά: Αργυρώ Μαντόγλου). Θεωρείται από τα καλύτερά του βιβλία- και όχι αδίκως. «Όταν γράφω μυθιστορήματα παιρνω βοήθεια από διάφορες πλευρές. Από τη μουσική, από τις γάτες, από τα πηγάδια, το ψυγείο, τη Νέα Σελήνη. Γιατί δεν μπορώ να τα γράψω βασισμένος μόνο στις δικές μου δυνάμεις», έχει πει ο ίδιος.

Kafka on the shore. Illustration: Alice Moloney

Το όνομα του 66χρονου Χαρούκι Μουρακάμι συζητιέται κάθε χρόνο έντονα για το Νόμπελ Λογοτεχνίας, αλλά ακόμα δεν έχει βραβευτεί. Η συγγραφική του ρουτίνα είναι πολύ έντονη: Ξυπνάει στις τέσσερις το πρωί και γράφει για πέντε-έξι ώρες συνεχόμενα. Το απόγευμα τρέχει δέκα χιλιόμετρα ή κολυμπάει ενάμιση χιλιόμετρο (ή κάνει και τα δύο). Μετά, διαβάζει λίγο, ακούει μουσική και κοιμάται στις 9 το βράδυ. Αυτή η ρουτίνα είναι για εκείνον πολύ σημαντική.

Kafka on the shore. Illustration: Xiao Prieto

Το εν λόγω βιβλίο θέτει περισσότερα ερωτήματα παρά δίνει απαντήσεις. Για την κατανόησή του, ο Μουρακάμι έχει πει τα εξής: «Ο Κάφκα στην ακτή περιέχει διάφορους γρίφους, αλλά δε δίνονται οι λύσεις τους. Αντ' αυτού, διάφοροι από τους γρίφους συνδυάζονται μεταξύ τους και η πιθανότητα μιας λύσης διαμορφώνεται μέσα από την αλληλεπίδρασή τους. Και η μορφή αυτής της λύσης θα είναι διαφορετική για κάθε αναγνώστη. Για να το θέσω αλλιώς, οι γρίφοι λειτουργούν ως μέρος της λύσης. Είναι δύσκολο να το εξηγήσω, αλλά αυτό είναι το είδος του μυθιστορήματος που αποφάσισα να γράψω».

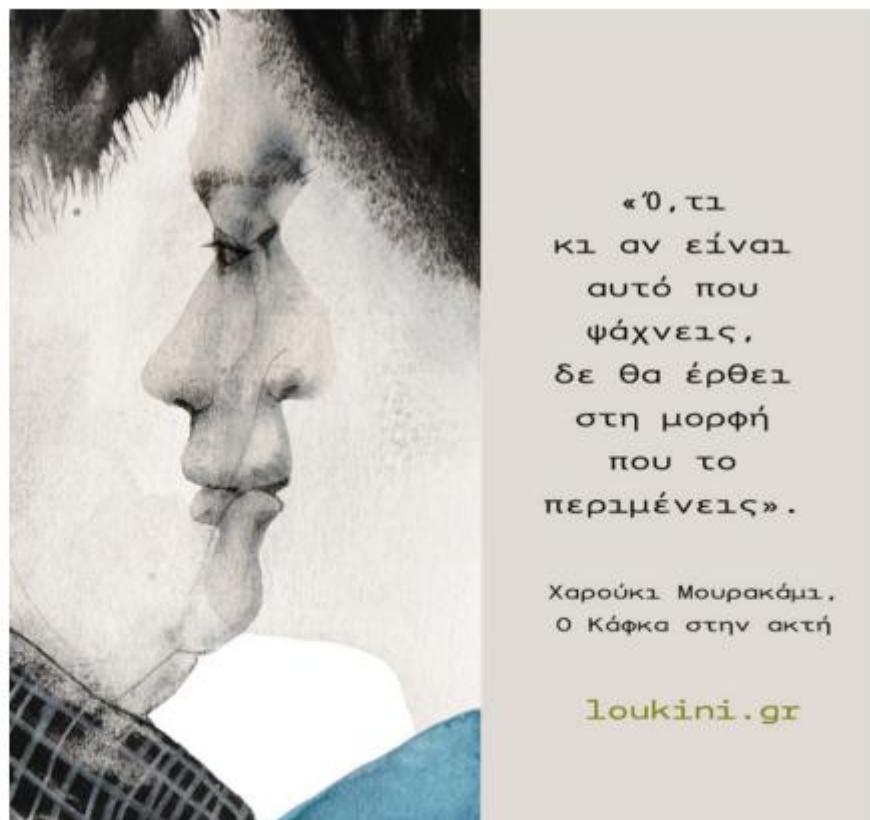

Kafka on the shore. Illustration: Kimberley Salt

Σε αυτό το σημείο, θα ήθελα να αναφέρω την ένστασή μου στο παρακάτω γεγονός: Όταν ένα βιβλίο γράφεται σε μία γλώσσα X, πχ στα ιαπωνικά, διαφωνώ κάθετα με το να διαβάζω το βιβλίο αυτό μεταφρασμένο από τα αγγλικά. (Δυστυχώς, ιαπωνικά δε γνωρίζω – αν και θα ήθελα πάρα πολύ-οπότε δεν μπορώ να το διαβάσω από το πρωτότυπο). Αν, όμως, κάποιος μεταφράσει τη μετάφραση ενός βιβλίου, τότε ο αναγνώστης διαβάζει, πιστεύω, περισσότερο τον πρώτο μεταφραστή παρά τον συγγραφέα. Ή, εν πάση περιπτώσει, δεν μπορεί να ξεχωρίσει ποιον διαβάζει. Χάνεται σε ένα μεγάλο βαθμό η φωνή του συγγραφέα. Και στην περίπτωση μιας φωνής, όπως αυτής του Χαρούκι Μουρακάμι, αυτή η απώλεια είναι τουλάχιστον άδικη.

Το βιβλίο «Ο Κάφκα στην ακτή» έχει μεταφραστεί στα ελληνικά από τα αγγλικά. Το ίδιο συμβαίνει με «Το Κουρδιστό Πουλί», «Νότια των συνόρων, δυτικά του ήλιου», «Σπιύτνικ αγαπημένη», «Μετά το σεισμό», «Ο ελέφαντας εξαφανίζεται», «Για τι πράγμα μιλάω όταν μιλάω για το τρέξιμο», «Το Νορβηγικό δάσος», «Σκληρή χώρα των θαυμάτων και το τέλος του κόσμου», «Το κυνήγι του αγριοπρόβατου». Από τα ιαπωνικά στα ελληνικά έχουν μεταφραστεί τα εξής βιβλία: «Ο άχρωμος Τσουκούρου Ταζάκι και τα Χρόνια του προσκυνήματός του», «1Q84», «Τις μικρές ώρες».

Ο «Κάφκα στην ακτή» δεν είναι ένα βιβλίο που προτείνω χωρίς δεύτερη σκέψη σε οποιονδήποτε. Είπαμε: Ο μαγικός κόσμος του Μουρακάμι δεν είναι για όλα τα γούστα. Αν, όμως, σας ταιριάξει, θα τον αγαπήσετε για πάντα. Εγώ μετά από την ανάγνωση αυτού του βιβλίου για ένα πράγμα είμαι σίγουρη: Ό,τι κι αν είναι αυτό που ψάχνω, δε θα έρθει στη μορφή που το περιμένω. Οπότε, από εδώ και πέρα, θα έχω τα μάτια μου ορθάνοιχτα.

Kafka on the shore. Illustration: Alice Moloney

Το βιβλίο “Ο Κάφκα στην ακτή” του Χαρούκι Μουρακάμι κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Ψυχογιός.